

нашого часу. Це також заклик до молодих митців не боятися поєднувати «високе» мистецтво з масовою культурою, шукати нові форми через поєднання традиційного й авангардного. У результаті — створення нового художнього коду, що репрезентує сучасну Україну на культурній мапі світу.

Література

1. Danto A. C. *Basquiat and the New Wave Art*. — New York: Prestel, 2009.
2. Hoban P. *Basquiat: A Quick Killing in Art*. — New York: Viking, 1998.
3. Гнідан О. І. *Тарас Шевченко: Поезія, образ, слово*. — К.: Либідь, 2011.
4. Касіян В. І. *Образ Катерини у графіці // Образи Шевченка*. — К., 1986.
5. Соколюк С. В. *Петриківський розпис: Історія, техніка, символіка*. — Дніпро: Арт-Простір, 2020.
6. Яцюк В. *Українська народна картина: символіка, композиція, колір*. — Київ: Мистецтво, 2015.

УДК 75.012:821.161.2]:316.42

Матвійчук Наталія, доцентка кафедри
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ФЕНОМЕН ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ У СТАНОВЛЕННІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ ОПІШНІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Гончарство — одне з найважливіших джерел для вивчення та вирішення багатьох сучасних наукових питань, починаючи з етногенезу, етнічної історії, генетичних і етнокультурних зв'язків між народами, побуту, і завершуючи проблемами традиційної культури. Для одного з найпотужніших на сьогодні в Україні гончарних центрів, Опішного — це глибинні традиції, сформовані не одним поколінням майстрів-гончарів, багата історія розвитку народного промислу, розмаїта сучасна гончарна культура та ґрунтовний фундамент для розвитку гончарного мистецтва в майбутньому. Надважливу роль у існуванні, створенні

можливостей для розвитку ремесла відіграють школи та навчальні центри. Залучення молодого покоління до заняття гончарством – це не лише продовження славних традицій гончаротворення, а й тривалий процес формування в них етнокультурних цінностей, поваги та розуміння народного мистецтва, виховання свідомого громадянина держави. Наступність і спадкоємність поколінь, культурних і духовних цінностей становлять націотворчу міцну основу, завдяки чому формується цілісне світосприйняття, зберігається й примножується духовна єдність поколінь.

Рис.1. Микола Пошивайло та Галина Редчук на заняттях гуртка «Сонячний круг» (фото з приватного архіву Галини Редчук)

Рис.2. Заняття гуртка «Сонячний круг» (фото з приватного архіву Галини Редчук)

Рис.3. Заняття гуртка «Сонячний круг» (фото з приватної колекції Галини Редчук)

Рис.4. Вихованці гуртка «Сонячний круг» у приватному музеї родини Пошивайлів. Другий справ: Гаврило Ничипорович Пошивайло, четвертий справа: Микола Гаврилович Пошивайло (фото з приватної колекції Галини Редчук)

Важливу місію в збереженні традицій гончарства Опішного в XX столітті виконав шкільний гурток «Сонячний круг». На той час це був навчальний

гончарський центр, де на основі традиційного народного гончарного мистецтва виховувалася нова генерація майстрів. Вихованці гуртка вивчали та досліджували традиції свого краю, інтерпритували досвід багатьох поколінь опішнянських гончарів у свої глиняні вироби. Ідейним натхненником й ініціатором усіх творчих проектів була керівниця «Сонячного круга» Галина Редчук. Народилася Галина Василівна 1 червня 1941 року на Одещині. Закінчила художньо-графічний факультет Одеського педагогічного інституту. Працювала вчителем образотворчого мистецтва в Опішнянській середній школі № 2. За ініціативи Галини Василівни на базі цього закладу і був створений гурток «Сонячний круг». За декілька років до його заснування в Опішнянській восьмирічній школі №2 вже проводилася гурткова робота, діти займалися різними видами творчості: малювали, вивчали сценічне мистецтво, танцювали, в'язали, вишивали. Був створений шкільний клуб за інтересами – клуб вихідного дня «Веселка». Дітям подобалось пізнавати історію та традиції свого селища, так розвивався краєзнавчий напрямок роботи. Вони відвідували підприємства, розташовані на території Опішного заводу «Художній керамік» та Опішнянську філію Решетилівської фабрики. У багатьох із них в цих організаціях працювали батьки або родичі. На той час завод «Художній керамік» експортував свою гончарну продукцію в 29 країн світу. Вишиті вироби опішнянських майстринь також високо цінувалися та користувалися популярністю в Європі та Азії. У наближених до Опішного селах Міські Млини та Вільхове було поширено лозоплетіння. Члени клубу вихідного дня «Веселка» вивчали етнографію рідного краю на прикладах побуту односельців. У деяких хатах ще траплялись розмальовані скрині, сволоки, печі, віконниці. Багато було вишитих речей і не лише рушники, а й різноманітні подушечки, серветки, скатертини. По хуторах жили різьбярі по дереву, бондарі, майстри столярної справи. У старих хатах можна було побачити ікони місцевих художників аматорів.

Вихованці клубу були учасниками всеукраїнської пошуково-мистецької експедиції «Мій рідний край». Отримували перемоги та відзнаки.

5 жовтня 1981 року стало офіційною датою створення клубу «Сонячний Круг». Ідея створення виникла в розмові про необхідність навчання молодого

покоління гончарному ремеслу та продовження традицій Опішнянського гончарства, з Местечкіним Григорієм Абрамовичем, членом спілки кінематографістів УРСР та Левчуком Тимофієм Васильовичем, кінорежисером, головою правління спілки, Пошивайлом Миколою Гавриловичем, опішнянським гончарем та Редчук Галиною Василівною – вчителем образотворчого мистецтва ОСШ №2, керівником клубу «Веселка». Всі передумови для цього були: керівник, учні, база й величезне бажання.

Рис.5. Вихованці гуртка «Сонячний круг» у приватному музеї родини Пошивайлів. На фото внизу справа Явдоха Данилівна та Гаврило Ничипорович Пошивайли (фото з приватної колекції Галини Редчук)

Рис.6. Микола Гаврилович Пошивайло проводить заняття (фото з приватної колекції Галини Редчук)

Рис.7. Олександра Селюченко проводить заняття гуртка «Сонячний круг» (фото з приватної колекції Галини Редчук)

Рис.8. Заняття гуртка «Сонячний круг» проводить Олександра Селюченко (фото з приватної колекції Галини Редчук)

Вже наступного дня був розроблений план і програма роботи та проведено перше заняття. Гуртківцями клубу «Сонячний Круг» стали члени клубу «Веселка». Завдяки зібраному в попередні роки, було організовано і відкрито галерею

прикладного мистецтва в рекреації школи. До роботи гуртка долучилися опішнянські майстри-гончарі: Пошивайло Микола Гаврилович, Селюченко Олександра Федорівна, Демченко Трохим Назарович, Омеляненко Василь Онуфрійович.

Наприкінці навчального 1981-1982 року до клубу входили такі секції:

- Секція ліплення (пошук зразків, вивчення технології виготовлення, знайомство з майстрами).
- Секція доставки (збір матеріалу, вивчення технології приготування глини, ангобів, полив).
- Секція переписки (листування, відправлення посилок із зразками виробів та матеріалів, опис процесу виготовлення).
- Секція фоторепортажу (гурток фото-кінолюбителів).
- Секція пошуку (краєзнавча спрямованість, вивчення історії краю).
- Секція образотворчого мистецтва (оформлення альбомів, звітів, виставок, галерей, музеїв).
- Секція екскурсій (авозд, у музеї, галереї).
- Секція дизайнерів (оформлення куточків, рекреацій школи, святкових колон, шкільних вечорів і свят).

З жовтня 1981 року про роботу гуртка почали писати в газетах «Зоря Полтавщини» (стаття М. Прокопенка «Сонячний круг»), 28 листопада, стаття Ганни Дениско в газеті «Комсомолец Полтавщини» під назвою «Опішні треба молодіти», 28 січня 1982 р. стаття в газеті «Зірка» під авторством Л. Левкової «Чародії з Опішні».

Гуртківці здобувають вагомі перемоги на республіканській виставці до 1500-річчя Києва, Республіканській виставці дитячої творчості «Країно моя неозора».

Перше заняття у клубі відзняли документалісти кіностудії ім. О. Довженка на плівку та пізніше включають цей сюжет до стрічки «Народна кераміка України».

Рис.9. На фото: Галина Редчук

Галина Василівна Редчук змогла розширити діапазон занять по максимуму, де кожна дитина знаходила для себе улюблену справу, а разом вони заглиблювались у вивчення тонкощів народного мистецтва й традиції гончарного осередку. Гурток «Сонячне коло» в Опішнянській середній школі № 2 заклав фундамент для створення спеціалізованого з гончарства закладу, що на сьогодні, вже 26 років, успішно діє в Опішному як Державна спеціалізована художня-школа-інтернат I-III ступенів «Колегіум мистецтв у Опішні» імені Василя Кричевського, а з 2023 року перейменовано на Опішнянський державний художній ліцей імені Василя Кричевського. Це загальноосвітня школа, де з першого по одинадцятий класи учні вивчають гончарство, малюнок, живопис, композицію, декоративно-прикладне мистецтво, керамологію. Більше п'ятнадцяти років педагогічної діяльності Галини Василівни припадає на роботу в цьому закладі. Нею написані навчальні програми з гончарства та образотворчого мистецтва. Багато її випускників обрали мистецтво своїм фахом, деякі з них, за прикладом наставниці, тепер навчають гончарному ремеслу ліцеїстів Опішні. Галина Василівна Редчук, заслужений вчитель України, залюблена в свою справу.

Її досвід – вагомий скарб для мистецького середовища як сьогодні, так і в майбутньому.

Нині все сильніше пробуджується суспільний інтерес до гончарної культури, яка, безумовно, є національним ідентифікатором України. Її відродження й розвиток є провідним завданням сучасної мистецької освіти, що перебуває в стані активного пошуку шляхів власного утвердження й подальшого ефективного функціонування. Цей процес буде більш плідним за умов ґрунтовного дослідження діяльності гончарних навчальних закладів та їх унікального досвіду.

УДК 75.047:[378.147-027.2:72]:75.036(477)Сільвіші

Захарчук Наталія, асистентка

Навчально-науковий інститут

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Українського державного університету науки і технологій

**ФОРМУВАННЯ ЗАВДАНЬ І ФОРМИ ПРОХОДЖЕННЯ
ПЛЕНЕРНОЇ ПРАКТИКИ У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
«АРХІТЕКТУРА І МІСТОБУДУВАННЯ» І
«ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА» З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ
СЕДНІВСЬКИХ ПЛЕНЕРІВ ТІБЕРІА СІЛЬВАШІ**

Сучасний підхід до освіти вимагає індивідуалізації процесу навчання, при цьому залишаючись в рамках необхідності досягнення загальних компетенцій, які передбачені освітньою програмою різних спеціальностей. Якими засобами володіє педагог, щоб поєднати ці дві вимоги? В статті описано особливості в підході до наповнення плерерної практики здобувачів освіти в УДУНТ ННІ ПДАБА.

Крім урахування при виборі завдань для плерерної практики програм з рисунку, живопису, композиції, проектування і історії мистецтва викладачі привносять до занять елементи суспільно-орієнтованого навчання, проектного